

Η μείωση των βροχοπτώσεων, η εγκατάλειψη της υπαίθρου και η αύξηση της κατανάλωσης νερού προκάλεσαν την απερήμωση των εδαφών στην Κύπρο.

Το έδαφος της Κύπρου στεγνώνει επικίνδυνα

Το 57% της γης του νησιού αντιμετωπίζει άμεσο κίνδυνο απερήμωσης

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Μόλις το 1,5% της Κύπρου, ουσιαστικά η κορυφογραμμή του όρους Τρόδος, δεν απειλείται από ερημοποίηση. Αντιθέτως, το 57% των εδαφών του νησιού αντιμετωπίζει άμεσα κίνδυνο να χάσει οριστικά τη γονιμότητά του, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Η σημερινή κατάσταση προέκυψε ως συνδυασμός της σταδιακής μείωσης των βροχοπτώσεων, της εγκατάλειψης της υπαίθρου και της μεγάλης αύξησης της κατανάλωσης νερού.

Ιστορικά, η Κύπρος ήταν πάντα ένα μέρος με περιορισμένους υδατικούς πόρους. Όμως, μέχρι πριν από μια 50ετία, η κατανάλωση ορι-

στούς δύο και τριών συνεχόμενων χρόνων ανομβρίας».

Σήμερα η κατάσταση είναι χειρότερη από ποτέ. Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες που γίνονται στο πλαίσιο της επικαιροποίησης του σχεδίου δράσης κατά της ερημοποίησης, μόλις το 1,5% της έκτασης του νησιού που εντοπίζεται στα υψηλότερα μέρη της οροσειράς του Τροόδους δεν αντιμετωπίζει οποιοδήποτε πρόβλημα απερήμωσης. Μια έκταση 4,5% του νησιού που

περιβάλλει το Τρόδος χαρακτηρίζεται ως «ύφυγη» με μειωμένη ευαισθησία στην απερήμωση. Το μεγαλύτερο μέρος όμως των υπόλοιπων περιοχών, που καλύπτουν έκταση 91% του νησιού χαρακτηρίζονται ως ημιξηρες με αυξημένη ευαισθησία στην απερήμωση.

Το σχέδιο δράσης

Σε πρόσφατη συνέντευξη του στην «Καθημερινή» Κύπρου (9.6.2017) ο υπουργός Γεωργίας Νίκος Κούγιαλης εκτίμησε ότι το 57% του νησιού αντιμετωπίζει άμεσο κίνδυνο απερήμωσης, ενώ το 42,3% των εδαφών θεωρείται ευαίσθητο. Με βάση νεότερα μετεωρολογικά δεδομένα, επίσης, οι επι-

θα ξεπεράσουν τις 30 ετησίως μέσα στα επόμενα χρόνια, ενώ τα επίπεδα βροχοπτώσεων θα μειωθούν κατά 100 – 130 mm.

Πώς όμως μπορεί να αντιμετωπιστεί ένα τόσο σύνθετο πρόβλημα; Όπως ανακοίνωσε το κυπριακό υπουργείο Γεωργίας, το νέο σχέδιο δράσης θα περιλαμβάνει 17 άξονες στρατηγικής. Μεταξύ άλλων, αφορούν τον καθορισμό της φέρουσας ικανότητας των περιοχών για βόσκηση, την παροχή κινήτρων για τη συντήρηση αναβαθμίδων και ξερολιθιών για τη συγκράτηση του εδάφους, τη λήψη μέτρων για την ενίσχυση των παραδοσιακών γεωργικών δραστηριοτήτων και τον έλεγχο των χρήσεων γης στις

Οι μέρες με καύσωνα θα ξεπεράσουν τις 30 ετησίως τα επόμενα χρό-

ζοταν από τη διαθεσιμότητα, καθώς δεν υπήρχαν τα τεχνολογικά μέσα που θα προσέφεραν άλλες επιλογές. «Ωστόσο, από τη δεκαετία του 1960, πρώτα με την αυξημένη άντληση υπόγειου νερού και στη συνέχεια με τη χρήση επιφανειακού νερού που αποθηκεύεται στα φράγματα, η χρήση του νερού αυξήθηκε σημαντικά», αναφέρει το πρώτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της απερίωμης, το οποίο εκπονήθηκε από το κυπριακό υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Στα προβλήματα αυτά συνέβαλαν και η αυξημένη ζήτηση νερού τόσο λόγω της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής όσο και λόγω του τουρισμού, αλλά και η μείωση της μέσης βροχοπτώσης μετά το 1970 «που παρουσιάζεται γύρω στο 15% χαμηλότερη και η συχνότερη πα-

νια, ενώ οι βροχοπτώσεις θα μειώνονται.

στήμονες προειδοποιούν ότι οι καλοκαιρινές μέρες με θερμοκρασίες καύσωνα θα αυξάνονται και

κρίσιμες περιοχές και, τέλος, τη θέσπιση κινήτρων για τον έλεγχο και τον περιορισμό της κατανάλωσης νερού.

«Η εν λόγω στρατηγική στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής της Κύπρου στις παρατηρημένες και προβλεπόμενες μεταβολές του κλίματος και αποσκοπεί στην αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής», υποστήριξε στη συνέντευξή του ο κ. Κούγιαλης. «Η υιοθέτηση δράσεων προσαρμογής αναμένεται ότι θα συμβάλει στην προώθηση της αειφόρου οικονομίας, στη βέλτιστη διαχείριση των πόρων, στη βελτίωση της αποδοτικότητας της παραγωγής και στην προστασία των υποδομών. Ταυτόχρονα θα συνεισφέρει στην αναζωογόνηση της οικονομίας με νέες ευκαιρίες».

Οι περιοχές υψηλού κινδύνου στην Ελλάδα

Η Ελλάδα, όπως και οι υπόλοιπες χώρες της Λεκάνης της Μεσογείου, αντιμετωπίζει υψηλό κίνδυνο ερημοποίησης του εδάφους (εκτιμάται σε τουλάχιστον 35% του χερσαίου χώρου). Περιοχές υψηλού κινδύνου θεωρούνται η Αττική, λόγω της σημαντικών ανθρωπινων πιέσεων που δέχεται, η Κρήτη (ανατολικά της γραμμής Ηρακλείου - Τυμβακίου) λόγω των δυσμενών βιοκλιματικών, υδρολογικών και εδαφικών συνθηκών και της τουριστικής υπερεκμετάλλευσης, η δυτική Λέσβος, τα νησιά του Κεντρικού Αιγαίου, η περιοχή του Κιλκίς και η λοφώδης περιοχή της Κεντρικής Θεσσαλίας. Ενδιαφέροντα είναι τα συμπεράσματα της Επιτροπής Μελέτης των Επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής της ΤτΕ: αντλώντας στοιχεία κόστους από τη διεθνή βιβλιογραφία, εκτίμησε το μακροοικονομικό κόστος προσαρμογής. Η ανάλυση έδειξε ότι τα μέτρα προσαρμογής την περίοδο 2025-2050 αντιστοιχούν στο 1,5% του ΑΕΠ, την περίοδο 2051-2070 σε 0,9% του ΑΕΠ και μετά το 2070 σε 0,1% του ΑΕΠ. Σωρευτικά, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στοιχίζει μέχρι το 2100, 123 δισ. ευρώ.